Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 25 en 26 juli 1958
*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Algera, Cals, Helders, Hofstra, Klompé, Luns, Samkalden, Staf (alleen bij de punten 2 en 3), Struycken, Suurhoff, Vondeling, Witte en Zijlstra (alleen zaterdag).

Tevens zijn aanwezig (bij de punten 3j - 3l) Staatssecretaris Van der Beugel (bij de punten 17 en 21), Staatssecretaris Höppener en (bij punt 25) de Staatssecretarissen Schmelzer en Veldkamp.

Secretaris: J. Middelburg

2. *Ingekomen stukken en mededelingen*
- - -
e. *Terugzending van Indonesische verstekelingen*
Minister *Samkalden* deelt mede, dat het onderzoek naar de verstekelingen, die tijdelijk in Doetinchem waren ondergebracht, is voltooid. De onderzoekingscommissie stelt voor ongeveer 40 van de meer dan 100 verstekelingen naar Indonesië terug te zenden, waarmede spreker zich zou willen verenigen. Hij heeft de voorzitter van de Repatriëringscommissie van de Tweede Kamer ingelicht. *Verschillende Ministers* zijn van oordeel, dat nog te veel van de verstekelingen in Nederland worden toegelaten.

3. *Buitenlands beleid*
- - -
b. *Nieuw-Guinea* (Zie notulen MR 18 juli 1958, punt 2b.)
Minister *Luns* heeft een gesprek gehad met de Australische Ambassadeur, waarbij bleek, dat de Australische regering het een vitaal belang vindt, dat geen Aziatisch land vaste voet op Nieuw-Guinea krijgt. Van Australische zijde wordt erop aangedrongen, dat Nederland erop blijft toezien, dat geen Indonesisch avontuur op Nieuw-Guinea zal plaats vinden. De Australische Minister Casey overweegt eind augustus een bezoek van twee dagen aan Nederland te brengen.

De kans bestaat, dat Indonesië Nieuw-Guinea opnieuw in de Algemene Vergadering van de VN aanhangig wil maken.

De *Minister-President* is van oordeel, dat Nederland voor de VN aanhangig moet maken de volledige schending van de RTC-overeenkomsten, waarvoor de UNCI en dus de VN aansprakelijkheid hebben aanvaard. Tevoren zal aan de Amerikaanse regering moeten worden gezegd, dat de RTC-overeenkomsten mede onder verantwoordelijkheid van Amerika zijn tot stand gekomen, waardoor dit land moreel te kort schiet, als het lijdelijk blijft toezien bij deze schendingen. Nu Amerika overweegt een lening aan Indonesië te geven, zal onzerzijds moeten worden gezegd, dat Nederland daar niet tegen is, maar dat daaraan de verbonden, dat Indonesië Nederland schadeloos stelt, te meer nu dat land zelfs een commercieel krediet niet terugbetaalt.

Minister *Luns* zou de schending van de RTC-overeenkomst aan de orde willen stellen in de VN, als Indonesië opnieuw tracht de Nieuw-Guineakwestie op de agenda te brengen. Spreker acht het mogelijk, dat de algemene vergadering weigert de schending van de RTC-overeenkomst op de agenda te plaatsen. Hij zou zich willen verzetten tegen het aan de orde stellen van de kwestie van de RTC-overeenkomsten in de VN, als Indonesië de Nieuw-Guineakwestie niet op de agenda laat zetten.

De *Minister-President* heeft er bezwaar tegen, dat uit angst dat de Nieuw-Guineakwestie ter sprake wordt gebracht van Nederlandse zijde niet wordt getracht om de volledige negatie van de RTC-overeenkomsten in de VN aan de orde te stellen. De commissie van

Kenmerk: Ministerraad.
© NA, archief van de Ministerraad en onderradendoos 408
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/16045

de VN (UNCI) heeft de opdracht om de uitvoering van de RTC-overeenkomsten te controleren. Het zou dan een blamage voor de VN zijn als men weigerde dit punt aan de orde te stellen.

Minister *Vondeling* herinnert eraan, dat in de Raad besloten is wat ter versterking van de defensie van Nieuw-Guinea zal worden gedaan, maar nog niet is besproken, waartoe Nederland bereid zou zijn wat de militaire verplichtingen in Nieuw-Guinea bij een groter conflict aangaat. Minister *Luns* antwoordt, dat aan Australië is gezegd, dat Nederland tot enige versterking van de defensie van Nieuw-Guinea heeft besloten, maar dat als de landen, die terzake van de verdediging ook een primaire verantwoordelijkheid dragen (Australië en Amerika) bij een aanval niet onmiddellijk inspringen de verdediging niet voldoende zal zijn. In een dergelijk geval zou men zich onmiddellijk tot de VN moeten wenden om een formule te zoeken. Indonesië zal echter waarschijnlijk niet in staat worden gesteld om een wereldconflict te ontketenen, aangezien Nieuw-Guinea voor Rusland en China te ongunstig ligt.

Spreker deelt voorts het een en ander mede over de mogelijkheid om met Australië tot uitwisseling van inlichtingen te komen met betrekking tot Nieuw-Guinea.

Minister *Samkalden* neemt aan, dat voor wijziging met betrekking tot de defensie van Nieuw-Guinea een beslissing van de Ministerraad zal worden gevraagd.

- - -

l. *Verhouding tot Amerika en Indonesië* (Zie ook punt 3b.)

Minister *Luns* is zich bewust, dat Nederland nog veel materiaal voor de defensie van de VS krijgt. Gezien echter de zware additionele lasten, die de ontwikkeling in Indonesië voor ons land ten gevolge heeft, vraagt spreker zich af of het niet mogelijk is een nota aan de Amerikaanse regering te zenden, waarin een uiteenzetting wordt gegeven over de situatie t.a.v. Indonesië en in verband daarmede een speciale steun voor onze defensie wordt gevraagd.

De *Minister-President* herinnert eraan, dat in december in de NAVO is gezegd, dat de gang van zaken in Indonesië Nederland zoveel schade berokkent, dat ons land wellicht zijn internationale verplichtingen zou moeten herzien. Daarbij werd in het bijzonder gedacht aan de defensie-uitgaven. Thans zou Amerika overwegen een groot bedrag aan Indonesië te schenken of te lenen. Van Nederlandse zijde is steeds gezegd, dat de westelijke landen, als zij Indonesië hulp verlenen, daaraan de eis dienen te verbinden schadevergoeding aan Nederland te geven voor de inbeslaggenomen zaken. Spreker begrijpt, dat Minister Luns overweegt aan Amerika steun te vragen, maar dat zal steun in de bestaande omvang van de defensie moeten zijn.

Minister *Struycken* ziet als bezwaar tegen de gedachte van Minister Luns, dat de Amerikanen, als zij meer steun aan onze defensie geven, het gevoel zullen hebben dat zij beginnen op onze claim tot schadevergoeding op Indonesië af te betalen.

Minister *Staf* wijst erop, dat de Amerikanen vrij ver gaan met steunverlening aan onze defensie. Staatssecretaris *Van der Beugel* voegt hieraan toe, dat in de defensiebegroting ook maar nog een klein stuk zit, dat de Amerikanen zouden kunnen geven. De *Minister-President* is van oordeel, dat het in dat geval beter is de gedachte van Minister Struycken te volgen om de Amerikanen te vragen een strikte voorwaarde voor schadevergoeding te verbinden aan steun aan Indonesië.

Minister *Luns* stelt voor, dat hij de Amerikaanse Ambassadeur zal laten komen om met hem erover te spreken. De *Minister-President* voegt hieraan toe, dat dan beide zaken besproken zouden kunnen worden, nl. in de eerste plaats het stellen van de bedoelde voorwaarde aan Indonesië, in de tweede plaats het wijzen op onze financiële moeilijkheden, doordat ons land zo sterk is getroffen door de ongunstige ontwikkeling in Indonesië. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

- - -

23. *Naturalisatie van personen op Nederlands-Nieuw-Guinea* (Nota van de Minister van Justitie d.d. 30 juni 1958, met bijlagen.)

Minister *Klompé* voelt wel bezwaren tegen het voorstel van Minister Samkalden. De basis ervan is, dat de betrokken verzoekers voor naturalisatie worden voorgedragen, omdat men ze in vaste overheidsdienst wil nemen. Tegen de naturalisatie van zeven hunner, die oud-Nederlanders zijn, ziet spreekster minder bezwaar. Ten aanzien van de anderen dient men ook te bedenken, dat een groot aantal aanvragen in Indonesië wordt afgewezen. Wat de aanstelling in overheidsdienst betreft is het voorts mogelijk bij ordonnantie de benoeming van niet-Nederlanders in bepaalde ambten mogelijk te maken. Deze ordonnantie zal men dan kunnen maken. Spreekster is van oordeel, dat de regering zuinig moet zijn op de verlening van het Nederlanderschap. Minister *Hofstra* sluit zich bij het standpunt van Minister Klompé aan.

De *Minister-President* merkt op, dat volgens Buitenlandse Zaken geen speciale voorziening voor het in dienst nemen van Indonesiërs nodig is, omdat in de RTC-verdragen, die naar Nederlands recht nog van kracht zijn, deze mogelijkheid is geopend en deze verdragsbepaling prevaleert boven het nationale recht. Daarnaast kan men moeilijkheden op dit punt opvangen op grond van de Bewindsregeling Nieuw-Guinea. Een belangrijk bezwaar tegen naturalisatie acht spreker het motief, dat de verzoekers dikwijls zullen hebben, nl. dat zij op Nederland kunnen terugvallen. In het rapport van de parlementaire commissie wordt ook gesteld, dat naturalisatie uitkomst kan brengen, maar spreker is tegen de overkomst van deze Indonesiërs naar Nederland. Niet alleen moet de Regering niets doen om de woningnood in ons land te vergroten, maar men dient ook te bedenken, dat de betrokkenen meer aangepast zijn bij de omstandigheden in Indonesië dan in Nederland en de Indonesiërs nooit iets gedaan hebben tegen hen, die tevergeefs om naturalisatie verzocht hebben.

Minister *Helders* merkt op, dat voor naturalisatie alleen in aanmerking moeten worden gebracht de Indonesiërs op Nieuw-Guinea, die een gelijk levenspeil hebben als dat van de Nederlanders in dat gebied.

Minister *Samkalden* merkt in zijn antwoord op, dat deze zaak al geruime tijd loopt. De betrokkenen op Nieuw-Guinea zijn ongerust geworden en hebben rekesten gezonden, de parlementaire commissie hierover gesproken enz. Het gaat hierbij om mensen, die hun sporen in Indonesië hebben verdiend. Als zij naar Nederland gaan, komen zij na een aantal jaren voor naturalisatie in aanmerking, maar als zij naar Nieuw-Guinea zijn gegaan, direct uit Indonesië of via Nederland, dan worden zij niet voor naturalisatie voorgedragen. Dat de RTC-overeenkomsten prevaleren boven de bewindsregeling heeft men op Nieuw-Guinea niet begrepen; de bewindsregeling is van 1955 dus jonger dan het Uniestatuut. Naturalisatie van Indonesiërs zou een discriminatie ten aanzien van Papoea's kunnen zijn, als deze laatsten een overeenkomstig niveau zouden hebben, maar er is thans nog een groot verschil in ontwikkeling. Er zijn vragen gesteld door het Kamerlid Van Rijckevorsel; dan moeten er steekhoudende argumenten zijn om in andere zin te antwoorden dan spreker heeft voorgesteld.

De *Minister-President* meent, dat bij een conflict tussen de wettelijke regeling en verdrag dit laatste behoort voor te gaan. Spreker staat op het standpunt, dat Indonesiërs op Nieuw-Guinea wel een vaste betrekking in overheidsdienst kunnen krijgen. Hij meent, dat deze niet allen genaturaliseerd moeten worden; dit zal men alleen kunnen overwegen voor de oud-Nederlanders en voor hen, die al een aantal jaren in Nederland hebben gewoond.

Minister *Samkalden* is het ermede eens, dat niet alle Indonesiërs, die op Nieuw-Guinea een overheidsbetrekking aanvaarden genaturaliseerd moeten worden; zij moeten in elk geval geassimileerd zijn óf aan de gemeenschap in Nederland óf aan de Nederlandse gemeenschap in Nieuw-Guinea.

Minister *Helders* merkt op, dat Indonesiërs op Nieuw-Guinea met een Nederlandse achtergrond zich achter gesteld voelden bij hen, die in Nederland wonen en wel voor naturalisatie in aanmerking komen.

De *Minister-President* stelt voor, dat de 53 naturalisatieverzoeken waarom het hier gaat eerst nog nader bekeken worden in ambtelijk overleg tussen Justitie, Zaken Overzee,

Buitenlandse Zaken, Algemene Zaken en Maatschappelijk Werk. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

- - -